

16582308-3	28/01/2009	הארץ - גלריה	עמוד 3	1	27.74x30.65
מרכז חינוך טכנולוגי חולון/המכללה הטכנולוגית חולון - 83313					

מעצבי השוק

■ אלכס פדואה, עופר זיק וחיים פרנס, ראשי שלוש מחלקות העיצוב התעשייתי המובילות בארץ, שמחים על הגידול העצום במספר הסטודנטים. לטענתם, אם הבוגרים יתקשו למצוא עבודה, הם לפחות יהיו לקוחות יותר מודעים

יובל סער

תצלום: תומר אפלבוים

"בואו לא נהיה צרקנים", חודר אל-כס פדואה, ראש מחלקת העיצוב התעשייתי בשנקר, ומסביר את הגידול במספר הסטודנטים: "כל סטודנט זה עוד כסף מהמל"ג (המועצה להשכלה גבוהה). זו משואה מאר פשוטה: יותר סטודנטים שווה יותר כסף למוסד. אני בטוח שהלחץ הגרול שמופעל עלי יותר עם הנהלת המוסד להגדיל את מספר הסטודנטים, מופעל בכל מקום".

הביקוש שעולה על ההצע, הלימודים התובעניים, הקושי למצוא עבודה לאחר הלימודים, והטענות החוזרות על כך שהתעשייה המקומית ממילא לא יודעת להשתמש במעצבים - נרמה שאף לא אחד מהגורמים האלו מרפה את ידם של תלמידי העיצוב התעשייתי בישראל. אם בעבר רק עשרות בודדות של סטודנטים נרשמו ללימודי התואר הראשון, היום המספרים מציינים תמונה שונה: שלוש מחלקות הלימוד המובילות בתחום מאכלסות כמעט 600 סטודנטים הלומדים לתואר ראשון. אם נוסיף את התלמידים בתי הספר הנוספים, יתק' כל מספר גבוה בהרבה, כמעט כפול.

יחד עם פדואה, מכהנים עופר זיק מהמכון הטכנולוגי בחולון וחיים פרנס מבצלאל, כראשי שלוש המחלקות הגרולות. הריון כיניהם, שנערך לר-גל פתיחת ההרשמה לשנת הלימודים הבאה, נפתח בהסכמה על כך שאיש מהם לא מתגעגע לימים שבהם רק מעטים נחרו ללמוד עיצוב תעשייתי. "מה שמ" שנה זו לא הכמות אלא האיכות", אומר פדואה. "אם מסתכלים על מה שקורה בעולם רואים שיש צורך בהרבה מעצבים, מכיוון שהרדיוסות מהמקצוע יותר מגוונות. פעם מעצב היה אחראי לעיצוב הסופי של המוצר, היום הוא נדרש לחי שיבה הדבה יותר קונספטואלית".

זיק: "זה נכון לכל מקצוע. למשל, עו' רכי הדין - כולם מכירים את החוק אבל

היצירתיים מביניהם רואים את הרברים קצת אחרת ומכירים את המניפולציות שאפשר לבצע. בעניין המספרים, כרוך שאנחנו מכשירים הרבה יותר מעצבים ממה שהשוק המקומי צריך, אבל יש בזה גם יתרון. כל מעצב כזה, גם אם הוא לא יעבור כמעצב, אם הוא יודע לדרוש עי' צוב איכותי בתור לקוח - ריינו".

אפשר לאפיין את הסטודנטים?

פרנס: "אני רואה כמעצבים אנשים יצירניים, קצת כמו חקלאים - אנשים שרוצים לעשות ולשפר, מתעניינים כמה שקורה סביבם, פתוחים, בסך הכל אנשים מאר חיובים. אבל, בניגוד לעבר, שבו באת ללמוד על מנת לרכוש מק' צוע, היום הסטודנטים קורם כל מער' נינים להגשים את עצמם. כסופו של רבר, מה שאנחנו מחפשים זה אנשים שהם קורם כל בני ארם, שיש להם חוש הומור וברק בעיניים, ומעל הכל הרבה תשוקה ורצון להמשיך וללמוד".

פרנס: "אני מאמין

שהמעצב מייצג לא רק את אדוני התעשייה אלא גם את הצרכן הסופי. אנחנו סוג של שליחי ציבור בתהליך הזה"

זיק: "כל אחר מגיע עם החלומות שלו ואנחנו מנסים לתת להם הכוונה כרי שיוכלו לבחור את הדרך שלהם. כאקדמיה אין לך באמת שליטה, אתה מנסה לתת כלים".

למה הכוונה?

פרואה: "אני לא תופס את עצמי כמומחה. מה אני יודע? קצה קצהו של הירע, כלום. אני רק יכול לפתוח דלתות, לסקרן. יש פה פרדוקס מטרופי. כשאתה רופא, עורך דין או מהגרס, אתה עובר במקצוע שלא השתנה במהות שלו - ב-3,000 השנים האחרונות. מעצב, לעומת

זאת, צריך ללמוד כל יום שפה אחרת. "זה רומה למצב שבו ביאליק, המשר' רד הלאומי של ישראל, היה רוצה להיות המשרד הלאומי של סין: הדבר הראשון שהוא היה צריך לעשות זה ללמוד סי' נית. עיצוב הוא שפה, אבל הכעיה היא שבדגע שניסחת משפט מעניין, הוא מהר מאוד הופך לפאסה ואתה נדרש לנסח משפט חדש. בכל יום אתה צריך לכבוש הר אחר".

פרנס: "אנחנו כל הזמן יוצרים גוף חדש של ידע, ולא רק מעבירים את את מה שלמדנו הלאה. כלימודים אחרים התרומה שלך לתחום מתרחשת בדרך כלל רק בתואר השלישי. אצלנו יש מא' מץ אריד ומשותף ליצור גוף חדש של ידע בכל שלב של הלימודים".

נבחרת הסקי של באר שבע

הביקוש ללימודי עיצוב בישראל גדול ומספר המקומות מועט. רק 40 מתוך 480 המועמדים לשנקר התקב' לו ללימודים. למרכז הטכנולוגי חולון התקבלו 70 תלמידים מתוך 450 מר' עמרים (הנהלת בצלאל סירבה למסוד נתונים על שיעורי הקבלה). זיק טוען, שרמת הלימודים בישראל גבוהה מזו הנהוגה בעולם. "מי שרוצה ללמוד עי' צוב שייך ללמוד איפה שהוא רוצה", הוא אומר, "אבל זה כמו ברפואה: סטר' רנטים שלומדים ברומניה לא חוזרים משם רופאים טובים יותר. רואים את זה תמיד בחילופי סטודנטים, כשתלמידים שלנו חוזרים מחו'ל ותמיד מתפלאים כמה קל שם".

פרואה: "גם פה יש פרדוקס. בתי הספר לעיצוב בארץ טובים מהרבה מר' סרות בעולם. אבל זה לא אומר שהעיצוב הישראלי טוב יותר. עדיין יש לנו הרבה מה ללמוד בכל מה שקשור לאסתטיקה. אבל ממה נלמד? מהשטייטל? מהגט? מה היה פה? עם זאת, יש לנו יתרונות

אחרים - החוצפה הישראלית, הרצון המטרופי להיות על המפה. מבחינה זו סטודנט שלא מתוכנח איתי לא מעניין אותי. אם אתה לא שדוט ובוטע, ולא חר' שב שאתה יכול לעשות את זה יותר טוב ממני, זה לא מעניין".

מה בדבר הטענה שבארץ לא יודי עי' להשתמש במעצבים?

פרנס: "קודם כל צריך לזכור שמ' עצבים עוברים אצל עסקים שצריכים לשלם משכורות. לא תמיד זה קל, במיוחד לאור התחרות מול הסינים למשל. אבל אני לוקל פטריוט ורואה כמעצבים שאנחנו מכשירים שגידים ומחנכים. אני מאמין שהמעצב מייצג לא רק את ארזני התעשייה אלא גם את הצרכן הסופי. אנחנו סוג של שליחי צי' כוד בתהליך הזה. בנוסף, קיים קושי למ' רוד את התרומה של המעצב להצלחת המוצר. אי אפשר למרוד אותה רק בכסף, ומכיוון שמאר מפתה לשים על השולחן ספר עיצוב ולתת ללקוח לבחור איך הוא רוצה שהמוצר הסופי ייראה, אני חושב שלמעצבים יש תפקיד חשוב בחינוך".

פרואה: "אני מסכים שהתעשייה בארץ לא יודעת להשתמש במעצבים. אני כל הזמן עוסק בחינוך של הלקוחות שלי. זה רכר מתיש ומתסכל, והשא"

מימין: אלכס פדואה, חיים פרנס ועופר זיק. המשוואה משונה - יותר סטודנטים שווה יותר כסף למוסד

מכון טכנולוגי חולון

שנת הקמה של המחלקה: 1975. מספר סטודנטים: 271. ראש המחלקה: עופר זיק, בן 43, בעלים של הסטודיו Ofer Zick Design, שעם לקוחותיו נמנים מוטורולה, נס, אם-סיסטמס, סרגון.

שנקר, בי"ס גבוה להנדסה ועיצוב

שנת הקמה של המחלקה: 2002. מספר סטודנטים: 122. ראש המחלקה: אלכס פדואה, בן 52, בעלים של הסטודיו Padwa Design. שעם לקוחותיו נמנים פרארי, במו, ונו פריס, שטראוס עליה, פלאפון.

בצלאל, אקדמיה לאמנות ועיצוב, ירושלים

שנת הקמה של המחלקה: ב-1965 נפתחה כמסלול במסגרת המחלקה לעיצוב פנים. החל מ-1978 המחלקה פועלת באופן עצמאי. מספר סטודנטים: 190. ראש המחלקה: חיים פרנס, בן 41, מפתח ומעצב מוצרים הנישאים על הגוף. מתמחה במוצרים שמשלבים טקסטיל וטכנולוגיה.

לה היא האם הסטודנטים ישכילו לע' מור בלחצים ולשמור על על האתיקה של המקצוע; האם הם יהיו ביקורתיים וישאלו את השאלות המעצבות רווקא את האנשים המעונבים עם הכסף".

מה אתם אומרים לפטורדנפ שמ' טיים ללמוד היום, בתקופה של משבר כלכלי עמוק?

פרואה: "מעצבים בארץ זה קצת כמו נבחרת הסקי של באר שבע, ובגלל שביל גייטס לא הולך מכות עם סטיב ג'ובס על הבוגרים שלנו, הבוגרים צדי' כים לעבור קשה על מנת למצוא עבודה. כל אחר צריך להיות קצת יום - לאר'

גו, לחזר, לשלוח, לפתח - זה עובר עם הרנ"א של הישראליות.

"היום העולם קצת בפניקה, אבל יש אנשים שמבינים שהעולם מתישהו ייצא מזה, וכשזה יקרה, מי שעכשיו מפתח, יזום וחושב על רברים חרשים, יהיה לו יתרון גדול. רווקא כשאין ברי' רה צומחים רברים חרשים. המסגרת האקדמית היא מסגרת קשה שרודשת מהסטודנטים גם להצטיין וגם להיכשל; בלי להסתכן ולטעות אי אפשר ללמוד, וזו הסיבה שרווקא כמעצב הכלכלי שבו העולם נמצא היום, מעצבים תעשייתיים עדיין רלוונטים, בכל מקום".